

Hur många har sett ett stenhus mögla?
Först publicerad: 1 september 2007 23:30
Senast uppdaterad: 1 september 2007 23:30

Vårens larm om allvarliga fuktskador i hus med puts på frigolit lär inte gå spårlöst förbi. I ett land där byggproduktionen länge har varit mycket enkelspårig är det dags att börja diskutera på allvar hur vi – eller snarare de – bygger våra hus.

Medan våra grannar på andra sidan Öresund har hållit fast vid traditionellt småhusbyggande i tegel har byggindustrin och statsmakterna i Sverige gått ut hårt för att vi ska bygga i trä. Med "trä" menas då oftast gips och papp, plastfolie, isoleringsmaterial, mera gips och papp, cellplast och utanpå det några millimeter organisk tunnputs – alltihop uppspikat på träreglar under bar himmel från vilken det inte sällan regnar. Det blir billiga hus, åtminstone för säljaren.

I Danmark, som har kvar sin tegelindustri, får det ta lite tid och kosta lite mer. Husen blir lite dyrare, men de ska ju stå rätt länge. Och de som bor i dem ska ju må bra. På kontinenten bygger man också stenhus. Har vi rätt och de fel?

Det första reportaget jag gjorde som bostadsreporter våren 2002 handlade just om en undersökning gjord vid Tekniska högskolan i Lund som visade att en majoritet av skåningarna föredrar stenhus. Ändå är det bara en liten procent som verkligen köper stenhus. Varför?

Det är ju inte kunden som bestämmer. Visst – du kan köpa ett stenhus. Om du har en tomt. Men hur många har lyckan att få köpa en tomt att bygga på i Malmö–Lund-regionen? Kommunerna säljer ledig tomtmark till de stora entreprenörerna, och de är inte intresserade av att mura upp styckehus i sten. Det tar alldeles för lång tid. De rullar hellre ut massproducerade mattor av något som ofta liknar stenhus. Men knacker man på putsen känns det mer som – ja, just det. Frigolit.

Staten, kommunerna och byggindustrin bestämmer på så vis tillsammans i hög utsträckning vad som ska byggas i det här landet. I Danmark bestämmer husköparen själv.

Politiska energisparkrav slog ihjäl den skånska tegelindustrin för flera årtionden sedan. De tycks än idag styra bostadsbyggandet åt ett håll som inte alltid stämmer överens med kraven på långsiktighet och god hälsa för dem som ska bo i husen.

Att hus som är byggda enligt statens alla regler börjar mögla och ruttna efter mycket kort tid kommer inte som en överraskning för alla. "Alla i branschen har väntat på att detta skulle komma fram förr eller senare", skriver Inge Haby som jobbat med tegel i alla år i ett mejl till Hemma.

Visst – han är part i målet. Men hur många har sett ett stenhus mögla?